

RESNI GLASOVI

Izhaja dvakrat na mesec in velja za dva meseca 50 kr. — Inozemci doplačajo poštino. — Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 5 kr., če se enkrat, po 4 kr., če se dvakrat, in po 3 kr., če se večkrat tiska. — Sprejeli se bodo le frankovani listi. — Rokopisi se ne vračajo. Pisma in dopisi, kakor tudi reklamacije in oznanila naj se pošljejo na uredništvo, naročnina in inseratne pristojbine pa na upravništvo «Resnih Glasov» v Rudolfovem.

Veselo novo leto!

Staro leto je slo v zaton. Ne more se reči, da je to leto bilo za Slovenstvo brez koristi. Začetkoma leta bilo je slovensko gibanje zaspano, mrtvo, druga polovica istega prinesla je med nas nekaj živahnejšega gibanja.

Minolo leto ima zabelježiti neki boj med slovenskimi rojaci. Državnozbornske volitve so istega prouzročile. Ta boj je bil koristen; predramil je mrtvo naše življenje. Ta boj ima sicer neko temno stran in ta je, da se je od neke strani boj bil za osebnosti in ne za principije. Ali ta temna stran dobi prijaznejše lice, ako se pomisli, da so tudi bojarji osebnostij dospeli do boja za principije.

Začetkoma starega leta stali so politikujoči naši ljudje na stališčih, na katerem se je celo že pozabilo, da se nič nismo pridobili v utrditev našega narodnega stališča. Vprašanja ravnopravnosti, vprašanja večje politične slovenske celote zginila so kar iz površja našega razmišljanja in o gmotnih stvarih se celo govorilo nij. Prišle so volitve. Naši Nemci so le po vladni podpori imeli moči, — zdaj se jih na Kranjskem nismo bali. Ta položaj Nemcev dal nam je pogum, se malo med sabo spogledati. — Vse bi se mirno odpletavalo, ko bi na Dolenjskem ne bilo toliko nezadovoljnosti. To deželo je vse pozabljalo. Reva uči moliti. Že pri volitvah v kmetskih občinah je jeden del smodnika nezadovoljnosti se užgal. Ali to se tudi ne bi toliko delo, ali kandidatura Šuklje-tova zapalila je velik smodniški stolp nezadovoljnosti na Dolenjskem. Šuklje imel je veliko sovražnikov v Ljubljani. Od tam se je zagnal proti njemu hrup. Dolenjecem bil je ta hrup dobrodošel. Ker se je po ljubljanskih politikih Šuklje tako gorko sovražil, poprijemal se ga je Dolenjec s pravim veseljem, ker zdaj je bila prilika podana, onim, ki za Dolenjsko nič storili niso, levite brati. V Ljubljani so se ošabno vedli, tudi prav surovo zabavljali, to je bilo se le prav olje na ogenj in

v spomin smo se vsemu družemu Slovenstvu tako zapisali, da nas Dolenjec ne bo tako hitro pozabilo. — «Noth lehrt beten.» Lačni, revni ljudje smo Dolenjci. Vsaka pot po drugem svetu nam je našo revo še hujšo naslikala. Videli smo, da nas je veliko, videli našo zanemarjeno veliko pokrajino, videli, da bi bili v drugih razmerah močan steber vsemu narodu in sami zraven duševno in gmotno močnejši, zraven smo pa tudi videli, da se za nas nič ne stori in tako smo Šukljeta, katerega so ravno isti, ki bi nam kaj pridobiti mogli, na nož sovražili, porabili za bakljo, katero smo vrgli v smodnik naše nezadovoljnosti.

Je bilo dosti trusa vsled tega in tudi smrdelo je grdo. Zdaj je zrak čist. Bela odejica pokriva plan in goro, mirno je vse, ali ideje revne Dolenjske so zmagale. Kar je bilo v našem političnem življenju nezdravega, pokriva šuta smodniškega stolpa. Zdaj že vse govori, da tako ne more naprej iti, in zdaj se še celo za slov. Korošce in Štajerce zanimivamo. Ti Štajerci so to priliko porabili, nam Kranjcem povedati, da le ob svojo mavho tolčemo.

Da so poslanci ljudstvu odgovorni, na to se prej mislilo nij. Zdaj imajo vsi poslanci zavest, da morajo kaj storiti ter da so odgovorni za njihovo nehanje. Prej so poslanci pri nas ljudstvo hoteli igrati, zdaj je ljudstvo spet kaj vredno. Kasta, poslaniška kasta je dobila smrtni udarec. In glejte, tudi za gmotne strani narodovega življenja se začnejo ljudje brigati, in nemara smo prišli na stališče, na kojem narod stati ima, na kojem ne moleduje za to, kar mu gre. Morebiti smo prišli jedenkrat za vselej ven iz razmerja, v kojem smo pred kakim patrijarhom kar le na kolena padali in tje, da bodo duševne večje zmožnosti kaj vredne, ničle pa le poslušno spremstvo. S kratka, móra nedelavnega, ker nezmožnega dela nas je tlačila, to móro smo odbacnili od prs.

Ti hudi boj dolenjskih volitev, ti si blagotvoren! Morebiti si začetek dela na podlagi večjega stališča, morebiti začetek naporov, kojim se tuji ne bodo milovalno smijali. Morebiti — ako imajo

naši ljudje kaj častiljublja v sebi in so si zapomnili hudo sodbo o njih, ki je odmevala iz dolenjskih volitev. Ali jedno je gotovo, v bodoče se pri nas ne bo več poklekovalo pred kakim patrijarhom, ki ima le to lepo lastnost, da je narod ljubil od prve mladosti do sivih las, družega pa nič. Bodi star ali mlad, večje duševne zmožnosti naj predestinirajo za delo v prvih rajdah in v bodoče se ne bo vpilo in strahu pocepavalo, ako se star porabljen človek dene brezobzirno v pokoj. Slovenstvo nij tako mlitavo, kakor se misli. Slednje dolenjske volitve so pokazale, da zamore Sloven prav energičen biti. Prva huda beseda je izpregovorjena, zdaj bo že lože naprej šlo.

Ako je vse to, morda se motimo, potem so bile slednje dolenjske volitve velike koristi za ves slovenski narod. Smemo tedaj tudi mi, ki smo pomagali podirati stari sistem, zadovoljni voščiti veselo novo leto! Srečno novo leto! Zdaj smo zopet vsi na enakem podnožju. Zdaj se ne bode tako hitro od kake strani zgolj oseben boj vodil proti rojakom, boj bo za principije. Prijatelj Šuklje, to si dobro zapomni. Ne za tvojo osebo je šel od stranij prijatelj tvoj kandidature na Dolenjskem boj, ampak za ideje rešitve Dolenjske, rešitve Slovenstva!

Na Dolenjskem ne poklekujemo pred katerim koli človekom. Dolenjski volilci videli smo sicer v tebi sposobnega človeka, ki bo delal za uresničenje glavnih teženj Dolenjske, ali velika agitacija veljala je principom, katere smo gori naveli. Šuklje, bodi sluga idej, naroda rešilnik! Ako iste tirjajo, da si ponižen, bodi to, ako iste tirjajo, da si osorn, bodi isto. Z vsemi sredstvi za uresničenje istih! — Prijatelj, ti veš, koliko smo dolenjski volilci zaradi tega prestali imeli, ker smo za tvojo kandiduro vstopali. Vsak moralni capin je dobil prostora, grditi nas. Mi smo se borili za ideje in odgovarjali bljuvalcem z argumenti. Kdor ima idejo pred očmi, lahko svojo vročo krv uzda. In delali smo vsaki nas zdaj kot prostaki, zdaj kot voditelji agitacije, kakor je potreba nanesa, in videl si uspeh tacega

LISTEK.

V Klunovem birô.

Beim Teufel ist der Spiritus,
Das Phlegma ist geblichen!

Sobota je, 12. decembra 1885. Po prostornem stanovanji koraka kanonik Klun. Nemiren je, zdaj veselo, zdaj zdvojeno gleda — po dolenjskih mestih v duhu pohaja: Ribnica, ti se boš dobro držala, Novo Mesto ti boš poravnalo, kar si grešilo, ko si mojemu stricu proštu Urhu pri deželno-zbornskih volitvah leta 1883 ušlo na — nečem imena spregovoriti — stran; Krško, ti si moje; Kočevje, ti si moja najtrdnjša trdnjava, no, no, bo, bo! Pismo-noša! Le hitro notri! Pisma iz vseh krajev Dolenjske! Tu so ženjalne poteze od prijatelja v Črnomlju, tu je v naglici mi moj ljubec iz Krškega pisal, tu moj strije iz Novega Mesta itd. Le hitro! kje bi le začel? Ah, prijatelj Poklukar, dobro, da si že tako za rano prišel! Le hitro preberiva, kaj se iz Krškega piše: «Iz Novega Mesta prihajajo hude vesti, tukaj v Krškem trd boj; ljudje so že siti našega kandidata in najgrozovitejše agitatorične misli pretijo zastonske biti. Misel, da krško vino za 5 gld. pri vedru pade, ako osrednji okraj Dolenjske železnico dobijo, hvala Bogu se

vleče. Morebiti prejšnje razmerje gledé glasov. Z dušo in telom Tvoj.» — Ribnica ribari proti Krki, pravi Poklukar, drhté pismo iz Ribnice v rokah držeč, volkovi so vdrli mej tvoja jagnjeta. Kaj Ribnica, Ribnica v mojem glavnem kvartirju! Višnja Gora neče k profetu priti, zgubljena je! — «Tvoj žalostni strije Urh.» — Tudi Novo Mesto je zgubljeno! Prijatelj Poklukar!

Na mizi stoji liter vode, ljubljanske vode. Skoraj bo prazen. Telegrafski služabnik. Le hitro! ali — počasi, da se pomirim. Telegrami! V Črnomlju 12! V Višnji Gori 6, reci šest, ubozih šest glasov! Prijatelj, če tako naprej gré, uidem iz kože! Iz Kostanjevice 20! Premalo, premalo za glasov žejno mojo dušo! Kočevje: Juhuhu 64! To zaleže! Pa smo še zmiraj na slabem! Metlika: 110. Živijo! Stoj Poklukar, 110 ima Šuklje, mi samo šest, ki pa neki za 600 izdajo, kakor je bilo nekda brati! Novo Mesto! zgubljeni smo! — «Unsinn, du siegst und ich gehe unter; gegen Dummheit kämpfen selbst Götter vergebens!» — Vode! — Kar zdaj se Krško dá, nič ni vredno! Poklukar, ako bi zdaj imel novomeško in višnjegorsko gnjezdo v rokah, razdrobil bi ju na drobne kosce.

Pa kaj, naši agitatorji so bili za nič, za nič prijatelj, ti in jaz, vsi za nič! 140 slovenskih glasov samo in najin najhujši sovražnik 343! — Kaj pravis? — Ubogi grof! — Kaj grof, kdo bo nanj mislil v trenutku, ko so moje zvezde utrnole se! Vsa narava žaluje. Kaj ta grof — jaz, jaz Klun!

Tu stojim na grobu svojih upanj. Ven v veliki svet sem hotel stopati, kardinalski klobuk mi je mihal: «Es wächst der Mensch mit seinen grösseren Zwecken» — ves slovenski svet bi sukal, kakor sukam ametist tu na prstu! Poklukar, ali je bil kdo se hujše tepen! — V božjo voljo se vdaj, kogar Bog ljubi, tega šiba! — Ne govori tako neumno, Poklukar, to velja za-te. Oh, zlate sanje! «Gehorchen! Herrschen! ungeheuer, schwindlichte Kluft! Legt alles hinein, was der Mensch Kostbares hat — Herrschen und Gehorchen! Sein oder Nichtsein!» Zopet je treba od spredaj začeti. Delo 20 let je bilo zastoj. Vtolaži se prijatelj Klun, nisi osamljen. Poglej okolo sebe: Murnik, Svetec, Pfeifer, jaz! — «Arm in Arm mit euch, fordere ich das Jahrhundert in die Schranken», lahko rečeš! — Ne sliši nič! — Kaj zlodja, prijatelj, solze v očeh! — Pusti me samega! Šuklje je zmagal, zmagal z večino 102 glasov! Prezgodaj, prezgodaj hotel sem svojo moč pokazati! V klubu deželnih poslancev tepen, padla je prva trdnjava. Ali me je zlodji jahal, da sem tako neumno izživljal proti sebi napade! Končano je in mali Bog Slovencev, kanonik Klun, je za eno glavo manjši. Je že tako: «Wer einem anderen die Grube gräbt, hat Gold im Munde.»

Adijo, g. kanonik Klun, na svidenje, če bo zopet treba! «Pasti morate vi», smo pisali v listu 15. novembra, ali smo jo uganeli!

dela. K tem štejem tudi vse ono v Ljubljani in tudi tebe, ki ste organizirali vojno proti Klunu v Ljubljani.

Je po naravi lepo obdarjenih ljudi, ki v svesti si svojih duševnih sil, višje stopati, ki dosti prostora okolo sebe imeti hočejo, ki na rame drugih stopijo, da so bolj vidljivi. Ti Šuklje se imaš boriti za mali narod, kojega bodočnost je temna, sedajnost tužna. V revo tega slovenskega naroda udolbi se, objemi srčno, prav srčno mali naš narod in v ime tega naroda bodi voljan, potrpežljiv, ako je stvari koristno. «Achte die Meinung anderer und glaube, kein Mensch hat so sehr Recht, dass ein anderer vollständig Unrecht haben sollte,» te besede velikega učenjaka ti na srce polagamo. Drži se besed: «Vse veliko v človeštvu se je v imenu absolutnih principij stvorilo.»

Imel boš, Šuklje, dosti s tem opraviti, kar ti bo kanonik Klun na pot metal. Bodi prav pazljiv! Kanonik Klun se je pred volitvijo izjavil, da s tabo ne bo delal. — Gosp. Klun se je tedaj še mislil središče sveta. Ne vemo, ako te misli zdaj po 12. decembru še napenjajo našega kanonika, ali bodi previden, Klun te sovraži z vsem ognjem. Pa kanoniku Klunu bodi tudi povedano, da je tudi on pooblaščenec narodov in le mali del večjega organisma. Je o velikem talentu oholo, ako se despota stuli, ali vi kanonik Klun nemate odločevati, s kom boste delali, s kom ne, zdaj, ko je Šuklje državni poslanec, celo ne! — Le oklepajte se drugih in od Šukljeta se zamore tudi kanonik Klun, akoravno je prvi mlajši od njega, dosti učiti. «Pa nalašč ne, ker so Šukljeta izvolili,» se ne bo argumentiralo in če, vam bo že ljudstvo na prste gledalo; brez nadzorstva, kakor ste slednjih 6 let bili, v prihodnje ne ne boste! — Tako ravnajte vsi, da bo vsaki vas in vsi vkup, ki na Dunaji slovenski narod zastopati imate, po minolih šest letih svojim volilec kaj prida pokazati imeli!

Dr. Tavčarju!

Slovenci prebivamo v krajih, ki so prav lepi, plodonosni, ali ti kraji imajo nesrečno lego. Najbližnji sosedi smo Nemcem in Italijanom. Kar se tajiti ne da, imata ta dva soseda lepo kulturo, vsaj nagromadeno v bukvah; ali dosti iste ima nemško in laško izobraženstvo v glavi. Proti tem kulturam je slovenska prav majhna. Slovenstvo je tudi številno prav majhno, Nemci in Lahi mnogoštevilni. Slovenstvo nij v nobeni zvezi z najbližnjimi brati Hrvati. Politične meje mej Slovenci in Hrvati so dozdej neprekoračljive meje tudi v vsem drugem bile. Politične meje mej v štirih kronovinah živečimi Slovenci delajo velikanske ovire razvitju našega naroda. Vsakdo sprevidja, da je v zdajšnjem času prvi pogoj razvijanju vsacega naroda zjedinenje v večjo politično celoto in vsakdo tudi sprevidi, da razcepljenost slovenskega malega naroda našim sosedom njihovo delo z nami, kakor le mogoče, olajšati mora. Znano je, da se Nemstvo zvnaj naše domovine močno množi. Nemstvo izvan avstrijskih mej in v Avstriji producira več ljudi, kakor imajo prostora na nemških tleh. Dozdej se je prevečni del nemškega ljudstva izseljeval v Ameriko. Tam so razmere druge postale; energičen Anglež prevlada in izselitev Nemcev v Ameriko pojenja. Ali preveč jih je še zmiraj, drugam se obračajo in slovanski jug jim je druga Amerika. Nam južnim Slovanom nij one kulture, katero zahteva moderno svetsko položje. Naš poljedelec se orje s plugom, kakor ga je očak pred 100 leti rabil; rokodelc, meščan nij polovico tega, ko nemški. Bodimo odkritosrčni in pravični: na Slovenskem in drugem slovanskem jugu je po večjem nemški rokodelc naseljen, vsaj starejši teh so možje, ki so kot «vandrovc» ostali pri nas. Učili so nas spretnega dela in oni so prvi bili, ki so se novodobnega, predrugečenega dela poprijeli. Ker domačinstvo ne mara toliko za blagotvorno rokodelstvo, in se isto bolj poljedelstva drži, vsako leto več nemških naseljencev prihaja v naše dežele. V tem se kaže nemška večja kultura. Ti rokodelci se nastajajo po naših mestih in trgih, oni postanejo naši meščani.

Kakor je na Slovenskem ljudska sola urejena, ona le otrokom, ki nemščino kot materni jezik seboj v solo prinesejo, koristi; za slovensko deco je naša ljudska sola po večjem le učilnica nem-

škega ali laškega jezika. Jasno je, da tudi popolno znanje nemščine ali laščine ne omika: naši otroci se le par nemških govoric in ne dosti več v zdajšnji ljudski soli naučijo. Šestletno posejanje v ljudski soli je zastojno. Leta 1866 je nova solska postava zagledala beli dan. Dobra postava je. Koliko je hasnila Nemcem, koliko nam Slovincem? Zdaj bi se vendar že moglo mej ljudstvom poznati, da je v boljše solo hodilo. Se nič ne pozna. Ime zamore mlajši naš človek podpisati, v drugem je pa vsega prazen; še misliti se nij učil. Posledica tega je, da Slovenec kot poljedelec ne more shajati tako, ko nemški izobraženejši človek, posledica tega je, da se ne pobrine za rokodelstvo, posledica tega je, da ne producira toliko, ko potrebuje v času, ki je dosti več potreb od prejsnjih vstvaril in da s časom z lastnino na nič pride. Na Nemškem je dosti ljudij (in Nemeč je po večjem jako varčljiv človek), ki so si par stotakov, tisočakov privarčili. Oni pazljivo berejo časopise, v katerih se eksekutivne dražbe slovenskih zemljišč razglasajo in oni prihajajo kupovat ta zemljišča. Le poglejte v tem oziru na slovensko Koroško in Štajersko. Z nemškim poljedelcem prihaja tudi rokodelc. On vidi, da nimamo kaj spretnih ljudij v teh strokah in trdo se vsede mej nas. Poglejmo gledé tega v Beljak, Maribor, Celje, Brežice, Ptuj.

To so jako važni faktorji v življenju našega naroda.

Pomislimo še, da nam je prošlost, da nam je tužni srednji vek pustil nemških korenin povsod, kamor pogledamo; pomislimo, da je bil dozdej smoter naših vlad, nas majhne ljudi popolnoma ponemčiti. Žalostno je, ali kaj se hoče, mi izobraženejši ljudje, takozvani srednji stan, nemški govorimo in ker smo nemščine preveč vajeni, nas ista mojstruje. Naše ženstvo srednjega stanu po večjem nemški občuje, nemščina mu gladkejšje teče, ko slovenščina. To so tudi faktorji, s kojimi nam je računati. Pomislimo še, da nimamo znanstvenega našega jezika. Od kod bi ga dobili? Jezik je človeški stvor, razvija se s človekom. Šole, uradi ga dozdej nijso vežbali in družbinsko življenje v izobraženejših krogih tudi ne. To je tudi čuden faktor. Nemška kultura je velika, majestetična zgradba, slovenska še kuha z vodo. Naši na Nemstvo precej vajeni ljudje se kaj radi ozirajo po bogatej tujini in nijso prav veselo navdušeni za domačo revo.

To je tudi nekaj! Pomislimo, da so fužine na Slovenskem, tovarnice, kar jih je malo, veliko nemških ljudij spravile mej nas ter naše ljudstvo silijo, razumeti iste, kar naš človek tem lažje stori, ker nekaj nemškega govora v zraku visi in ima on talent za tuje jezike. Tako uplivujejo tudi naše toplice na narodov živelj. Justični in politično administrativni aparat dela v tujej nemščini. Velikanski faktor to. Moderni pripomočki občjenja mej narodi so zdaj taki, da se narodi v gospodarskem oziru jedinijo. Mi hodimo v čas svetovnega gospodarstva, «Weltwirtschaft». Na Slovenskem je moderno gospodarstvo še le v povojih. Nase veliko in malo posestvo je zaostalo; industrija, rokodelstva nij kaj si bodi, trgovina tudi ne. To vse vablja Nemce mej nas, tukaj je dosti torišča za nje. In ne najdejo dosti ovir v jezikovnem oziru. Veliko nešolanih Slovencev zna za silo nemški in če ne zna, se v kratkem Nemcu na ljubo nemškega za hudo, silo nauči.

Tako stojimo. Najlepsi gnoj smo za nemško polje. Boj za našo narodnost, za slovenski živelj smo v našem listu jenkrat že razpravljali, je tudi prav materijelen, bojevati se imamo za eksistenco naših otrok na domačej zemlji. Ako nemškemu naseljevanju ne postavimo jeza, bode Nemeč povsod gospodar na naši zemlji, naši otroci pa njegove sluge. Boj za biti ali ne biti je. Ali: «Wo solche Kämpfe um das Dasein sich entzünden», pravi kozmopolit Peschel z ozirom na vprašanje kolonizacije, «wird unser Geschlecht ruckweise einer höheren Entwicklung näher gebracht, sie mögen enden, wie sie wollen; denn gelingt es dem angestammten Volke, dem Vordringen des fremden Volkes eine Mauer zu ziehen, so erstarkt es während der Bewältigung; oder es gilt, wenn das angestammte Volk aus Schwäche unterliegt, die Regel, dass der Verdrängende rüstiger gewesen sein müsse als der Verdrängte. Cultur siegt über Uncultur, Energie des Charakters über Schlawheit

und Schwäche, an die Stelle der niedrig gearteten Wirtschaft, des geringen Geisteslebens, oder neben dieselben setzen die fremden Zuzüglinge ein triebkräftiges Wirtschafts- und Geisteswesen.»

Štajerski, koroški Sloven te besede razume, ta dva vidita, kako se in na škodo slovenskega naroda te besede na Slovenskem uresničujejo. Le poglejmo na koroško in štajersko Slovensko in posebno v mesta in trge v teh krajih in tje na mejne kraje teh dežel! Na Kranjskem ljudje in najduhovitejši ljudje v Pescheljevih citiranih besedah zapopadenega procesa ne razumejo.

V št. 23 od 1. decembra 1885 «Slovana» se je dr. Tavčar izrazil, da Nemstvo nima pomena pri nas in ga ne sme imeti. Dr. Tavčar je Gorenjec, zaljubljen je v Gorenjsko, le to Gorenjsko vidi. Kranjska, ta mu je moderna stara Grecija, katera bo ves svet vstrahovala. Bilo bi prav dobro, ako bi dr. Tavčar šel vsako nedeljo in kadar ima čas na slovensko Koroško ali slovenski Štajer pogledat življenje našega naroda, tam bo videl, da smo Slovenci v razmerju, «wo das angestammte Volk aus Schwäche unterliegt». Uvidel bo na mejnih slovenskih tleh, da Nemstvo nij sala, uvidel pa morebiti tudi, ako našo slovensko revo dobro pogleda, da o nemškem pomenu zdaj še ne moremo malenkostno misliti. Koliko pomena ima Nemstvo v naših slovenskih krajih, smo gori povedali, da pa brez nemške kulture, kot naše učiteljice ne moremo biti, je tudi jasno. Kulture iz začetka ne bomo graditi začeli; to, kar imajo drugi omikani narodi dobrega, bomo vendar vzeli. No, in če to storiti hočemo, moramo imeti učitelje. Poglejmo mej naše rokodelce! Kaj storimo brez nemških spretnih delavcev? Oni so naši učitelji v tem oziru bili in so še. Poglejmo, kako spretno Nemeč kmetuje, živino redi, poglejmo ga trgovca! Moramo mu na prste pogledati, kako on dela. Kratko rečeno, od Nemca se moramo učiti. Ako se dobro od njega učimo, dobimo — neumno ljudstvo Slovenci nijsmo — dobre, spretnne delavske moči in s tem že postavimo nekaj zida proti nemški kolonizaciji naših dežel.

Nemstvo se tedaj ne sme za malo jemati po ljudstvu, ki še v povojih kulture tiči. Ali druga je, da Nemstvo pri nas ne sme biti gospodar v javnem, socijalnem in narodno-gospodarskem oziru, da mora biti prijatelj ljudstva, njegov soborilec v boju za obstanek ljudstva. Pa prijatelj dr. Tavčar s tem, da imamo mi slovenski domoljubi le slovensko, slovansko srce, s tem še nijsmo ukrotili Nemca, ki je v navedenih ozirih naš gospodar. Moramo v vseh strokah človeškega dela iz naših slovenskih ljudij dobre, spretnne delavce napraviti, moramo gledati na to, da se naše ljudstvo v ljudski soli kaj za življenje potrebnega nauči, kar je le mogoče na podlagi domačega jezika; le tako si more ljudstvo pamet zbistriti, da zamore pametnejše kmetovati in dati se mu mora sola v spretnjšem kmetovanju ter živinoreji, moramo za toliko zanemarjeno rokodelstvo, za dober naraščaj v tem skrbeti. Da zamore naše ljudstvo več zaslužiti, da ves naš človek pride v delokrog prometa železničnega sveta, moramo skrbeti, da največji del Kranjske, Dolenjske, dobi železnico, moramo sploh na to delati, da naše ljudstvo v industriji kaj zasluži, ter v njej svoje duševne moči vežba. Železnice privabijo seboj tovarne. Sto in sto ljudi se v njih nauči delati in sto in sto tisoč goldinarjev nosi v svoje gospodarstvo.

Tako pridemo do tega, da nas bo Nemeč doma in izvan domovine respektoval ter uvideval, da pri nas ni krajev za kolonizacijo Nemstva. Potem bo vse v redu; Nemeč pri nas si ne bo upal biti naš gospodar, učil se bo on našega jezika, učil nas bo inteligentnejši, ako bo treba, in to bo še dolgo, ali mirno bo gostoljubnost slovensko užival, misleč in trpeč z nami. K temu je tudi treba, da smo vsi Slovenci, ker nas že nečejo Hrvatom prikleniti, kar bi v prid naše Avstrije bilo in nam v popolno rešitev, — pod jedno politično celoto zjedineni. Davijo nas drugače posamezne. In prijatelj Tavčar, nebesko lepa fantazija ti je, naslikal boš potem slovensko domovino v kakem govoru še z lepšimi barvami, ko kedaj zdaj slovensko Kranjsko. Če bi samo na 20 tisoč Kočevarjev mislil, bi malo drugače mislil. Ali si že bral Freytag-ov roman «Soll und Haben»? No glej, v tem romanu Freytag, in to je jeden boljših nemških pisateljev, kar le misel kolonizacije slo-

vanskih krajev po Nemštvu propagira: «Die Slaven haben keinen Bürgerstand. Was man dort Städte nennt, ist nur ein Schattenbild von den unsern und ihre Bürger haben blutwenig von dem, was bei uns das arbeitsame Bürgerthum zum ersten Stande des Staates macht. Die freie Arbeit allein macht das Leben der Völker gross und sicher und dauerhaft.»

«Macht ist Recht.» Dokler Slovenci ne zapustimo deklamiranja ter ne zapustimo pustega polja politike, ki se v vprašanih lovi, ako se naj svet konservativno ali kako že suče, dokler nijsmo državno in našo gmotno moč upregli v pridobitev boljših gori navedenih sredstev kulture, dokler nas večja politična celota ne štiti, dotle smo ljudstvo, mej kojim je dosti prostora za nemške kolonizatorje in dotle se bode na Slovenskem pomen Nemštva izraževal v tem, da bo ono doma in zvonaj naše domovine naš gospodar in ne prijateljski sodeželan.

Ti principi primorali so nas Dolenjce, da smo se Windisch-Grätzove, Pfeiferjeve in Margherijeve kandidature branili. Povsod je imel pri teh kandidaturah kanonik Klun svojo roko zraven. Velika nesreča bi bila za narod naš, ako bi kanonik Klun bil merodajen v nasej politiki. Danes se je na Šukljeta spravil, jutri bi družemu vrv okolo vratu vrgel in kar bi najhujše bilo, naše meščanstvo bi pogнал, kar ga je razumnega, ven iz krogov domoljubov. In slo nam je za to, Šukljeta, katerega ste hoteli v Ljubljani uničiti narodnemu delu, rešiti. Dr. Tavčar, reci, kar hočeš, ali Šuklje je tebi, kakor meni, ki to pišem, lep talent, pozna ga oba prav dobro. — Kdo bo tako tesnosrčen! Tuje zmožnosti se morajo pripoznati in ako narodova korist tirja, tudi osobno sovraštvo, antipatijo zatreti. — Sodelavci tega lista nijsmo in ne bomo politiki, ki rokodelstvo iz politike delajo; kar v okviru našega sanata v njej storiti zamoremo, storimo in bomo v bodoče storili, ali jedna želja nas navdaja, jedno voščimo prav gorko: pogledajte mlajši možje, ki se v politično življenje podajate, revo našega naroda dobro in delajte po tem. Ako vas ta reva ne more spraviti do tje, da mejsobno sovraštvo opustite ter složno delate, videči, da na najvažnejših mestih največje ničle oblastno sedijo, potem ne ljubite vašega naroda tako, kakor bi morali. Sloga naj bo mej vami talentiranimi možji, vi le imate pravico, v prvih rajdah stati, in manjši možje bodo v poštev jemali to slogo. Prijatelj Tavčar, pogledj dogodljaje, ki so se začetkoma decembra v Ljubljani v klubu deželnih poslancev vrsili. Viljem Pfeifer, Poklukar, Murnik, Klun so se napejali kot mogotci slovenskih politikov in ti možje hočejo v vsej resnobi biti voditelji slovenskega ljudstva! Razbijte tako neumno početje na drobne kosce, regenerirajte zdajšnje stanje, ako nečete, da narod ne obupa ali se našim Nemcem ne vrže v naročaje! Nij časa zgubiti. Germanizacija Slovenstva hudo napreduje in ne stori se kar nič v zaprečenje iste. Ne bodimo tesnosrčni, zavidljivi! Ako kdo naših ljudij nedostatnosti biča, kakor je to Šuklje storil, ne obsojajmo tako početje, ako je koristno. Šukljetovo počenjanje bilo je po večjem narodu koristno.

Pri nas na Slovenskem smo že tako daleč prišli, da že nabiramo za spominke tudi takim ljudem, ki so kje kaj iz nemških knjig v slovenski jezik preveli, ali par nedolžnih stvari, ki so le makulatura, spisali. Pri nas v nebo poviksamo vsacega, ki je prisegal na to, kar so takozvani voditelji rekli. Nij vse dobro, kar so ti storili in najslabše, kar se je storilo po njih, je to, da so ljudstvo hujskali proti našim nemško mislečim rojakom, mesto, da bi slednje vabliali nazaj v domačo hišo.

Zdaj se upije, če kdo za to ustopa, da naše nemško misleče meščane pridobimo, zdaj se očituje ljudem, ki na našo revo kažejo, ter proti ljudem godrnjajo, ki nič ne storijo, da so nedomoljubni.

Šuklje je bičal našo mrtvo politiko, bičal marsikatero osebo, stopil je zraven sicer včasih čez ojnice, ali zaradi tega se mu ne sme odrekovati domoljubje. — Berite Börneja, o kojem vsi zdajšnji Nemci pravijo, da je bil velik nemšk patrijot in kako je ta po nemških razmerah udrihal! — Berite Heineja! Velikanske koristi sta bila ta dva pisatelja Nemcem, koja so pa za časa njih življenja iztiravali!

Ne prispodabljam Šukljeta s temi možmi — ali «si licet parva, componere magnis» — Šuklje je stoječo mlako našega političnega življenja, v katerej so se največje duševne reve dobro počutile, v nemir spravil, impuls dal k drugemu delu. Vsacemu in tudi dr. Tavčarju, ako bi bil to storil, bi se očitalo vse to, kar se je Šukljetu očitalo. «Vladen sluga in za vlado se je Šuklje bil», odgovarjate. Ne, kdor je dobro opazoval njegov boj, videl bo, da je težil po tem, da se kaj stori, težil po tem, da se prijazen vladni sistem vporabi in ker se je na Dunaji vladi streglo, doma pa opiniralo, prišel je v opozicijo z vsemi. Po Bleiweis-Jurčiču so se prav majhni ljudje hoteli vvesti na mesta teh dveh, odrivali so vse, ki so bili pametnejši. Mej Šukljetovo borbo se je vsa naša reva na Kranjskem pokazala. Prišle so volitve in boj je nastal proti staremu sistemu. Vsem je bilo jasno, da se mora to staro poslopje podreti. Seveda se ni vprašalo, kaj na njegovo mesto priti ima. Ali staro poslopje se mora prej podreti, predno se novo zidati začne, Šuklje se je postavil v prvo vrsto teh podiralcev. Podiralci delajo neki s krampom. Dolenjske volitve so pokazale, da je prepričanje obče, da ne gre po poti hoditi, ki jo hoče Klun Slovenstvu diktirati in katera se je hodila slednjih šest let. Mi Slovenci se imamo za kaj boljšega esofirati, nego za to, kar v Klunovej glavi tiči, to se zdaj povsod in tudi v Ljubljani, kjer so čez nas Dolenjce kakor furije padali, uvideva. Klun je padel. Vsi ste tega padca veseli. Treba je le začeto stvar nadaljevati, novo poslopje organizacije začeti.

Dr. Tavčar, ti si tako malo ko drugi o tem prepričan, da bi Šuklje bil nedomoljuben. Nekova čudna strast vodi tvoje korake proti njemu. Tepla sta se, ali kaj vaju sili, se še v bodoče pretepati, Zjedinita se! — Narodova korist to terja. Oba sta prepričana, da se Klunu ne sme dati merodajnega glasu. Vi dva cepita narod, ako se ločena in kot mejsobna sovražnika proti Klunu in njegovim privržencem, bijeta. — Dr. Tavčar, ti si Klunu v stev. 23. 1885 «Slovana» rekel, da je «nezmožen in nezrel politik» — in o centralnem volilnem odboru, kateremu Luka Svetec predseduje, si dejal, da je «mumija». Tega ti Klun in Svetec nikdar ne bosta pozabila. Na tihem bosta proti tebi tako, ko proti Šukljetu rovala. Proskribirana sta zdaj in se Janko Kersnik zraven, ki je v klubu deželnih poslancev neki prav hudobno proti Klunu in njegovim pomagačem obračal. Tebi, dr. Tavčar, nič ne zaupajo ti možje, ti si jim burja ko Šuklje. Pomisli to. Vi trije: ti, dr. Tavčar, Šuklje in Kersnik pomenite solidarično veliko moč. — «Die Jungen hauen den Alten die Köpfe ab.» Jedenkrat se mora to zgoditi. Zdaj smo že v takem razmerji; čem hitreje je anarhija končana, tem boljše za narod. Ako se to ne stori, trajala bo anarhija naprej in vi trije se boste jenkrat vendarle našli, zjediniли ter okolo vašega prapora zbirali druge. Le pomislite, kolike vrednosti bi kmalo za prvi hip taka sloga za naš narod bila. Dva nepotrebna politična časopisa zgineta in jeden lahko dober in večji postane in isti bi bil potem važna moč, kar zdaj ni. Kakor hitro ste vi trije složni, je končana vojna proti Klunu brez žalitve družega duhovenstva, koje bo Klun zdaj proti vam vsem klical v boj. Proti vam složnim, bo klical v puščavo, zapustilo ga bo še to, kar zdaj na njem visi. Složni lahko ignorirate Klunovo agonično breanje in pri tem ne žalite nikogar. Ako tega ne storite, zgodi se lahko nasprotno. Pogledjate na revo narodovo, spravite kaj življenja v Slovenstvo, zapustite separatistični kranjski stališ in objemajte ves slovenski svet z ono gorečnostjo, kakor ljubite prelepo vašo Kranjo! Še to je premalo, da vresničimo pohlevno našo željo po zjedinenji Slovenstva v jedno politično celoto, ali velikansko delo stane isto in pred vsem složno delo onih, ki na razvalinah stanja Slovenstva po Bleiweisovej-Jurčičevej smrti, novo zgradbo zidati hočejo, morajo.

Kateri pravi patrijot se bo oziral na sovraštvo v svojih prsih do kacega sorojaka — domoljuba. Ako koristi naroda tirjajo složno delo mej vami imenovanimi tremi, potem se ne gleda več na to, kaj je preteklost nanesla nemilega. Le pomislite jedno: Kdo mlajših se bo Kluna, Poklukarja ali krškega Pfeiferja oklenil! Tem trijem in Murniku zraven se mora reči: «Und kannst du

selbst kein Ganzes bilden, als dienendes Glied schliess' an ein Ganzes dich an», Luki Svetcu pa, ki ni uvidel iz pisma Klunovega, ki se je v klubu deželnih poslancev po Janko Kersniku prebralo, kam g. kanonik Klun vozarijo: «Ofelija idi v kloster», pa brzo! Kaj bi bila posledica voditeljstva firme: Klun, Poklukar, Murnik, krškega Pfeiferja? Občna malomarnost pametnejših; vsak bi svoja pota hodil, pri volitvah nedisciplina in ne za Kranjsko, ne za druge slovenske dežele se ne bi kaj storilo! Naše ljudstvo potrebuje navdušenja, potrebuje večje smotre, potrebuje živahnejšega življenja in ono se hoče tudi zanimati za gmotna vprašanja slovenskega naroda. To vse mej ljudstvo spraviti, je vaša naloga, dolžnost, dr. Tavčar, Šuklje, J. Kersnik. «Seid einig, einig, einig», vam kliče mo z Atinghausnom.

Dolenjske volitve.

VII.

Volilna bitka je končana in pomirili so se duhovi v dolenjskih mestih in drugod. Ko ta list čitateljem v roke pride, rokovala sta se v ime srečnega, veselega novega leta najhujša nasprotnika v volilni borbi. Ali bila je huda bitka! Obe stranki ste storili, kar je bilo možno. Še nikoli se nijso gosp. duhovni, ki so kanoniku Klunu prijatelji ali sovražniku Šukljetu, toliko brigali za agitacijo, ko pred volitvijo 12. decembra. Od hiše do hiše so hodili, Šukljeta kot «brezverca» črtali, nagovarjali može, vsplamtevali ženstvo. In Nemci v Rudolfovem ter v Kočevji so delali, kar se je dalo, kurili so isti one Slovence, ki Šukljetovej kandidaturi nijso prijazni bili, kurili one naše nemško misleče može, ki so nekdanj z njimi hodili. V Krškem Viljem Pfeifer nij radi razburjenosti spati mogel. Podlegel je njegov patron kanonik Klun v klubu dež. poslancev in še v kljub temu, da je naš Viljem zanj svojo sulico zasukal. To je našega krotkega Viljema razkačilo. In v Ribnici je Klun svojo moč razodeval in Margheri je imel stalen kvartir celih 14 dni pred volitvijo v Novem Mestu, hodil od volilea do volilea, vozaril se v Kostanjevico, prosil milo, milo moledoval za glasove.

Zastonj vse delo, vsi naporji teh mož, Šuklje je zmagal in zmagal z večino 102 glasov! Vlada je bila pasivna, nij se vtikala v volitev. Narod slovenski, dolenjski narod toraj je hotel imeti, da Klun podleže in Šuklje sijajno zmaga. Mej ta dolenjski narod stejemo tudi one od družih politično malo drugače misleče rojake, ki se pa v tem strinjajo s slovenskimi domoljubi, da je treba Dolenjske energično besedo spregovoriti, ki se strinjajo s slov. rodoljubi v tem, da Kranje ne dajo Nemcem v last. Teh je bilo le malo; kolikor vemo le pet do deset mož. Huda bitka, lepa zmaga! Žen volilcev so se lotili — žene pa so bile, kar vam zdaj z vso odkritosrčnostjo povemo, v rajdah proti g. kanoniku Klunu. V teh rajdah bila je pa tudi velika večina nevolilcev, bil razumen kmet in tržan, ki je dohajal v volilna mesta. Navdušeno delo bila je agitacija in že v prvem listu pred volitvijo smo lahko gosp. Kluna s polnim prepričanjem, da mora pasti on, izzivljali na boj. Prijatelji, poštena ideja je zmagala! Nikdar ne bi bila zmaga taka mogoča, ko bi ves dolenjski slov. svet ne bil prepričan o tem, da se mora našim politikom poslati resnobno opominjajoče pismo, nikdar nebi v danih razmerah tako velikansko večino 102 glasov Šuklje dobil, ako nebi ljudstvo bilo prepričano, da z duševnimi ničlami nič ne dosežemo, ako ne bi bilo do živega prepričano o goropadnej pasivnosti naših politikov, — ter o tem, da se mora za revno Dolenjsko kaj izdatnega in hitro storiti. Dolenjsko ljudstvo je bilo že ob prvih volitvah prepričano o vsem tem, ali izjavljalo je to prepričanje le v privatnem pogovoru. To prepričanje stopilo je pa tudi v javnost, to tem bolj, ker je kanonik Klun se predrznil, dolenjske mestne volilce komandirati in tiho prepričanje v prsih ojačilo se je in nasprotna agitacija našla je gluha ušesa pri onih, katerih divja, slepa strast nij vodila proti Šukljetu.

Lepa zmaga ideje in lepa zmaga slov. domoljuba! Veliko slov. volilcev je doma ostalo, nij volilo. Te volilce smemo pristevati prijateljem označene ideje. Bili so nekateri sovražni Šukljetu, ali bili možje, ki so vedli svojo zgolj osobno antipatijo

občnej stvari podvreči. Čast jim! Hudih nemških nasprotnikov bilo je na volišči kacijh sto. Toraj 140 slov. mož nij moglo zatreti osobne antipatije, osobnega sovraštva do Šukljeta, 140 slov. mož je rajši volilo človeka, ki je na tihem junija meseca kot kandidat slovenske stranke z nasprotno nemško stranko paktiral, ter jej podpisal, kar je voditelj iste hotel! Vseh 140 nij bilo prepričanih o resnici te paktacije, ali dosti teh je bilo popolnoma prepričanih o njej. Kako žalostne so take prikazni! In ti so še s prepričanjem, da njihov kandidat zmaga, agitovali, volili! — To je vsakako uzorno domoljubje! Dobro zaprite tako domoljubje, da vam ne uide, znalo bi se mu pripetiti, da se mu vsak tercijanec grohota. Aj, in kaki gorki prijatelji ste bili imenovani v dnevih pred volitvijo nemškim schulvereinjerlem; ti se pritožujejo, da jih roke bolijo vašega pregorkega rokovanja. Ne morete se izgovarjati, da vas je vaša pobožnost in žnjo spojen preveliki respekt pred kanonikom Klunom k temu nehanju vodil, poznamo nekatere teh, ki celo leto cerkve znotraj ne vidijo. Strast, pereče sovraštvo do Šukljeta žge v vaših prsih in morebiti tudi žaljeno samoljubje, ki je uvidelo, da za vami ne gre ves človeški rod in zaradi tega ste tako ravnali. To so prav lepi izgledi! Dobro se jih je zapomniti vam politikom, je še Slovencev, ki svojo ljubo osobo nad občno korist stavljajo.

Gosp. kanonik Klun, bitka je končana in zdaj bomo tudi mi mirovali. Naš list vam je bil prav nevšečen, «Slovenca» ste vkljub temu, da ste se zarotili, z nami ne polemizirati, parkrat spustili nanj, jezili se na tem, da smo predzadnjo številko mesto 15. že 10. decembra izdali (prosili smo merodajno oblast, da to storiti smemo, postava tega ne zabranjuje); ali predenj odložimo žurnalistično pero, vam moramo povedati, da je Šuklje zmagal in zmagal z večino 102 glasov! «Pogum velja,» ste pisali, gosp. kanonik, v «Slovenca» pred volitvijo 12. decembra. Gotovo ste vse storili, kar ste mogli. Komaj 140 slovenskih glasov ste skrparili! Tako malo glasov ranjki Bleiweis celo tedaj nij štel, ko je začelo se Slovenstvo še le probujati! — «Voditelj» Slovenstva, gosp. kanonik Klun — Šuklje 102 glasova večine — to morejo biti le hude sanje! — Ko je Bleiweis umrl, pisalo in govorilo se je, da bo Luka Svetec voditelj. V našem listu od 10. decembra smo v listku priobčili pismo kanonika Kluna, ki o dr. Vošnjaku, Zarniku in posebno o Svetcu govori. Jaz, ki to pišem, sem z dr. Vošnjakom in Svetcem se pravdal v privatnih pismih glede kandidatov za Dolenjsko, naglašal sem v teh pismih tudi prevaganje gosp. Kluna in tirjal iz privatnega tega stališča, da se možje kandidirajo, ki bodo tudi protitežje gosp. Klunu. Dr. Vošnjak mi je z vso odkritosrčnostjo pisal, da gosp. Klun sicer po diktaturi hrepeni, ali z družimi slov. politiki pošteno ravna. Gosp. Luka Svetec se pa je kar le vstrasil pred mislijo, da bi se Klunu polena metala pod noge. In kako je kanonik Klun za hrptom Vošnjaka in Svetca o njih pisal. «Na Notranjskem bosta Vošnjak in Zarnik skoraj gotovo propadla, dasi ju volilni odbor priporoča; — spodobilo bi se zakritemu Svetcu, da se mu enaka primeri.» Tedaj prav tihotapno ste, kanonik Klun, proti Vošnjaku in Svetcu delali, katera dva sta z vami pošteno ravnala, o vas odkritosrčnega soborilca mislila in še aprila, maja, junija meseca 1885 o vas dobro govorila! — Luka Svetec imel je še nekaj upliva, ta upliv ste za vas vporabljali, v lice mu bili zaradi tega prijazni, za hrptom pa spodjedavali njegovo poštenost! — Kakor hitro bi se vam posrečilo Svetca vreči pri deželnozborske volitvi leta 1883, rekli bi: Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen. Kaj, Luka Svetec se po Bleiweisovi smrti voditeljem kranjskega Slovenstva smatra in ne ja z Klun!

Navedeno pismo g. Kluna je velike važnosti ono nam dá pogledati v dušo našega kanonika Kluna. Tako on moralo katoliške cerkve tolmači, tak je v skritej duši, tako on domoljubje razumeva. Zdaj, Vošnjak, zdaj Svetec, Zarnik, potem Kersnik, Šuklje, potem Tavčar in: «Jasst fette Leute um mich sein, die bei der Nacht gut schlafen,» drugi naj ostanejo, ne štejejo, podvreči se mi morajo! — To pa baje vse v imenu svete domovinske stvari, kaj ne! — Si je prav dobro uravnal naš kanonik

načrt, po kojem zleze do diktature. Ubogo slovensko ljudstvo, ako bi se Klunu ta hoja posrečila!

«Slov. Narod» in drugi listi napadali ste nas dolenske volilce, kidali gnoj na nas, kar ga priprosti slovenski ljudje na razpolaganje imajo, razposajeno ste okolo sebe brcali, in Klun je v «Slovenca» molčal in se neizmerno veselil, kako se «Slov. Narod» diskreditira, ker vsaka psovka na dolenske volilce vzela mu je par naročnikov, ali vsaj prijateljev. Proč s «Slovenskim Narodom» je Klun že zdavna sklenil in z veseljem je gledal, kako je ta list na to delal, da se sam ugonobi. Ako bi Klun zmagal, moral bi «Slov. Narod» in drugi politiki plesati, kakor bi naš kanonik žvižgal.

Zdaj uvidevate, da smo Dolenjci rešili vas vse druge, zdaj morate pripoznati, da smo presekali mi dolenski volilci vrv, katero je Klun vsemu Slovenstvu okolo vrata vreči hotel! — Čemu je pa treba bilo, nas blatiti, ako smo tako prav ravnali, da vi v vašej «svetej» jezi sprevidjate, da smo prav ravnali! — Domoljubje ste nam odrekovali; kdo pa je bil zaščitnik časti slov. Kranje, mi ali vi! — List končamo, bili smo kolikor toliko stražarji slobode slov. naroda. Na vas družih je, da razpostavite vaše vedete. — Kanonik Klun je v bitki 12. decembra bil hudo tepen; to ga neizrečeno skeli, delal bo v bodoče, kar bo mogel, na to, da zopet popravi ter da zopet spleza do veljave. Bodite oprezni nasproti kanoniku Klunu! Zdaj tepen se bo prijazno vam približeval in tudi vam, katere je postavil na index proskribiranih ljudi; zdaj bo kakor olje, zdaj bo z vsem zadovoljen, kar bosta Svetec, Vošnjak hotela, zdaj bo nemara tudi okolo Tavčarja se plazil, kateri Tavčar ga je v «Slovanu» št. 23 de 1885 «nezmožnega, nezrelega politika» zval. — Bodite oprezni, narod naš ima za kaj družega in boljsega se boriti, nego zopet za to, da se Klunu prestriže greben! Kakor hitro se bo Klun zopet močnega čutil, bo isto storil, kar je storil v navedenem pismu. Bog ve, koliko tacih in še hujsih pisem je mož pisal, dobra je sreča, da smo jedno teh pisem dobili v roke. Čuvajte zdajšnji stališ, bodite stražarji slovenskega naroda!

Dopisi.

Iz Rudolfovega. Bravo, bravissimo, tu smo jedenkrat Novomeščani pravo besedo spregovorili in v pravem času! 158 volilcev je bilo 12. decembra 1885, 126 jih je glasovalo, 2 listka bila sta prazna, 64 volilo je Šukljeta, 62 Margherija, 30 volilcev pa nij slo volit. Pri prvi volitvi meseca junija bilo je vseh volilcev 149. Volilo je 131 volilcev. Margheri dobil je 84, Šuklje 45 glasov, 2 lista sta bila prazna, 18 volilcev nij slo volit. V teh številkah se kaže, da smo Novomeščanje v času od junija do decembra 1885 jako odločni možje postali. Tako je prav. Kdo bo le v krčmi naše politikarje kritiziral; to nič ne izda; na rotozju je treba zobe pokazati! Zdaj vidite, da smo složni Novomeščani, Metličani, Črnomaljšani, Višnjegorci mogočen faktor, s katerim je treba računati. Ta štiri mesta in ti okraji imajo jednake interese, v teh je središče Dolenjske.

Ako meščani teh mest in kmetje osrednjih treh imenovanih sodnijskih okrajev hočejo, vržejo vsacega kandidata. To solidarnost zavednih meščanov so si v Ljubljani gotovo zapomnili in sprevideli, da Novomeščanom nij vse jedno, ako se čez nje hodi na dnevni red ali ne.

Metličani-Črnomaljšani so se že pri prvih volitvah trdo oklenili Šukljeta. Razumljivo je to; krajan je Šuklje Bele Kranje in veseli so, da njihov krajan gledé duševnih zmožnosti kaj velja. Pri volitvi 12. decembra priskočili smo jim mi Novomeščani v prav izdatnem številu na pomoč. Tega nam Beli Kranjci nikdar ne bodo pozabili. Jezni so bili ob prvih volitvah na Novomeščane in se odvrčali od nas; zdaj je vse dobro, zdaj se nas hvaležno spominjajo. V hudem boju za jednake principije se je zveza mej Novomeščani ter

Belimi Kranjci 12. decembra 1885 stvorila; Beli Kranjec gleda zdaj spoštuje na metropolo Dolenjske, na Novo Mesto. Močna trdnjava to! Ostanite taki zmiraj, bodimo stražarji Dolenjske, energični ljudje, ki se z frazami po poslancih ne dajo več krmiti!

In mi Novomeščani smemo ponosni biti na dan 12. decembra. 30 volilcev nij slo volit. Mej temi je večina takih, kateri so bili za Šukljeta, katere pa je kapitelj, ali nekateri Šukljetu sovražni profesorji, — ali nekateri Šukljetu sovražni justični uradniki prisilili doma ostati. Teh treh branž agitatorji so v dolenskem in majhnem mestu, ko Novo Mesto, močni faktorji. Zakaj, nam ni treba povedati. Dosti teh trideset, ki volit nijso sli, pri katerih omenjeni agitatorji nič opravili ne bi, bili so prej prijatelji Margherijeve kandidature, in nekateri teh prav gorak, ali uvidevši kaka je otoška visokorodnost in kdo ga protežira, stavši občno stvar nad osebno antipatijo, nijso hoteli škoditi stvari, ostali so doma. Teh 30 glasov smemo v dobro šteti stranki, ki se je za Šukljeta borila. In mej volilci, ki so glaske oddali, zmagali so Šukljeto-volilci nad nasprotnimi s 64 proti 62 glasovi — za dva glasa.

Bravo, bravissimo, se jedenkrat in to tej lepej zmagi na novomeškem volišči! Nemški in slovenski Margherijevi volilci, agitatorji bili so do zadnje ure prepričani, da zmagajo. Margheri in njegovi pristaši so 12. decembra že ob 7. uri zjutraj okolo letali od volilca do volilca, ter jim pravili, da Margheri gotovo zmaga. To nij bil nemara volilni manevar, ampak huda resnoba, ker Margheri je dal v krčmo pri «Solncu», kjer je nemški kazino in kjer se strogi naši Nemei shajajo, pripeljati jedno srno, več zajcev ter par veder vina; pustil pa je srno, zajce in vino, ko je slišal, da je tako hudo tepen in se 12. decembra že ob 1 uri popoldne odpeljal na Otočič.

Ta zmaga, prej 35 do 45 glasov in 18 nevolilcev, zdaj 64 glasov in 30 nevolilcev, je nezaslusana v rajdah Margherijevih agitatorjev. Pa je razumljiva. Dolenjske srednje volitve so močno uzdramile dolensko ljudstvo in prepričanje, da se mora kaj za Dolenjsko storiti, da pa je Margheri preslabotna stvar, ter pregorka zveza slovenskih in nemških Margherijevih agitatorjev, ter prenervezna agitacija našega prosta g. Urha, ki je od hiše do hiše sel agitirat za Margherija, je novomeske prijatelje Šukljeto-ve kandidature ojačilo in uzaljudna je bila marsikatera beseda, da je Šuklje brezverec, ali da je prevelik prijatelj Nemstva, ali da je prehudo slovensko narodno nanošen človek. V vsej resnici, Margherijevi agitatorji so z vsemi temi argumenti na volilce uplivali! Zdaj je bil «brezverec» na tapetu, potem «panslavist», potem «nemčur» in nemara je jeden volilec vse tri argumente v jednem dnevu požreti mogel. Kaj tacega se vendar še nikoli nij prigodilo!

Ali ti možje pravijo, da so logiko, konsekvenco v generalni najem vzeli! «Wanna kunnt mer», bi rekel Dunajčan. Zdaj pa mirna Bosna! Vsak na svoje delo! Upajmo, da nas bo Šuklje v nečem vse zadovoljil. V to ime, veselo novo leto; v ime pa, da smo vsi slovenski rojaci, ali potem nemški, slovenski, liberalno ali klerikalno mislimo, bodimo v socialnem življenji prijatelji! Malo mesto je naše, le složni kaj lepega v socialnem življenji dosežemo. Predočimo si vsi dobro prelepe Kinklove besede:

Ein Ring bin ich in grosser Kette,
Der Zukunft, der Vergangenheit;
Und durch des Kampfes Brandung rette
Das Kleinod ich der Menschlichkeit.

in ravnajmo se v socialnem življenji po njih.